ङ्गाः एते राशयो यद्यष्टमलग्नं स्युः यथा सिंहान्मीनः तुलातोवृषः धनुषः कर्कः मेषात् वृश्चिकः मिथुनान्मकरः कुम्भात्कन्याऽष्टमलग्नम् । तदाष्टमगेहदोषकृन्न भवेत् । कुत इत्यत आह । अन्योन्येति । प्रागुक्तपरस्परप्रीतिवशे । इदञ्चोपलक्षणम् । मेषवृश्चिकयोस्तुलावृषयोरेकाधिपत्यात् । एवं सति सा वधूः परिणीता कन्या सुता युर्गृहसौख्यभागिनी स्यात् । उक्तञ्च "झषकुलीरवृषालिमृगाङ्गना जननराशिविलग्नगृहाष्टमाः । शुभफला भृगुणा कथितास्तयोरधिपती सुहृदौ हि परस्परमिति" । परिहारान्तरमप्याह गुरुः । "लग्नादष्टमराशीशः केन्द्रगः शुभवीक्षितः । यद्यष्टमगतस्योक्तदोषमाशु व्यपोहति । रन्ध्रेशः स्वशुभांशस्थस्तुङ्गः स्वक्षेत्रमित्रगः । अष्टमस्थानदोषोहि विनश्यति न संशय" इति ।

अथ लग्नेऽष्टमेशादियोगफलम् । "मृतिभवनांशोयदि च विलग्ने तदधिपतिर्वा न शुभकरःस्यात् । व्ययभवनं वा भवति तदंशस्तदधिपतिर्वा कलहकरः स्यात्" मु०चि० । "अष्टमभवननवांशोयदि विलग्ने स्यादथ वाष्टमभवनस्वामी विलग्ने स्यात्तदा शुभकरो न स्यात् । यदाह कश्यपः । "दम्पत्योरष्टमे लग्ने राशौ वापि तदंशके । तदीशे वा लग्नगते तयोर्मृत्युर्न संशय" इति । अथ व्ययभवनञ्जन्मलग्नजन्मराशिभ्यान्द्वादशम्भवनम् अथवा व्ययांशो व्ययस्वामी यदि लग्ने स्यात्तदा कलहकृत् स्यात् । उक्तञ्च कश्यपेन "तथैव द्वादशे लग्ने तदंशे वा तदीश्वरे । विवाहे लग्नगे नैस्व्यं नित्यं स्यात् कलहोद्वयोरिति" । नारदेनापि "दम्पत्योर्द्वादशं लग्नं राशिर्वा यदि लग्नगः । अर्थहानिस्तयोस्तस्मात्तदंशस्वामिनन्त्यजेदिति" ।

अथ विषघटीदोषः । "खरामतो३०ऽन्त्यादितिवह्निपित्र्यभे खवेदतः४०के, रदत ३२श्च सार्पभे । खबाणतो ५०ऽश्वे, धृतितो१८र्यमाम्बुपे, कृते२०भगत्वाष्ट्र भविश्वजीवभे । मनो १४द्विदैवानिलसौम्यशाक्रभे कुपक्षतः२१ शैवकरेऽष्टि१६ तोऽजभे । युगाश्रितो२४बुध्न्यभतोययाम्यभे, खचन्द्रतो१० मित्रभवासवश्रुतौ । मूलेऽङ्गबाणाद् ५६ विषनाडिकाः कृता४ वर्ज्याः शुभेऽथोविषनाड़िकाध्रुवाः । निघ्ना भभोगेन खतर्क६०भाजिताः स्फुटाभवेयुर्विषनाडिकास्तथा" मु०चि० । "रेवतीपुनर्वसुकृत्तिकामघानक्षत्रेषु खरामतः त्रिंशत्घटिकोत्तरं कृताश्चतस्रो घटिकाविषनाडिकाः शुभकार्य्ये वर्ज्याः स्युरिति" तृतीयश्लोकेनान्वयः । एवं सर्व्वत्र व्याख्येयं के रोहिण्यां कृतेर्विंशतेः । अजभे पूर्व्वभाद्रपदायाम् अन्यानि पदानि स्पष्टानि । तदेवं षष्टिघटीरूपे नक्षत्रभोगे ध्रुवकाश्चतस्रो विषनाड़िकाः प्रोक्ताः न्यूनाधिकत्वे तु स्पष्टीकरणमुच्यते । अथो इति । विषनाडीनां ध्रुवाः खरामतः इत्येवमादायो नक्षत्रभोगेनेष्टेन निघ्नाः खतर्कैः षष्ट्या भाजितास्ततोविषनाडिका ध्रुवाः स्पष्टा भवेयुरित्यर्थः । अत्रोपपत्तिस्त्रैराशिकेन । यदि घटीषष्ट्यात्मकभभोगेनेमे ध्रुवका इमाश्चतस्रो विषनाडिकाश्च लभ्यन्ते । तदेष्टभभोगेन किमपि, ध्रुवाविषनाडिकाश्चेष्टभभोगेन गुण्याः षष्ट्या भाज्या फलितम् । यदाह कश्यपः "वियद्बाणा५० वेददस्राः२४ खरामा३०व्योमसागराः४० । वेदचन्द्रा१४ चन्द्रदस्राः१२ खरामा३० व्योमबाहवः२० । नेत्राग्नयो३२ व्योमगुणाः३० शून्यदस्रा२० गजेन्दवः१८ । क्ष्माबाहवो२१ वियद्दस्राः२० शक्रा१४ चेन्द्राः१४ खभूमयः१० । वेदचन्द्रा १४ स्तर्कबाणा५६ वेददस्राः२४ खबाहवः२० । व्योमेन्दवो१० व्योमचन्द्रा१० धृतयः१८ स्तर्कभूमयः१६ वेदाश्विनः२४ खरामाः ३० स्युर्दस्रर्क्षात् घटिकाःक्रमात् । आभ्यः परस्तत्क्रमशश्चतस्रो विषनाडिकाः । ऋक्षाद्यन्तघटीनिघ्नाः षष्टिभक्ताः स्फुटाः स्मृताः । विषनाडीदोषदुष्टं लग्नं सर्व्वगुणान्वितम् । शुभैः सर्व्वैश्च संयुक्तमपि पञ्चेष्टकं त्यजेदिति" । वसिष्ठः कुर्व्वन्त्युद्वाहितां कन्यां विधवां वत्सरत्रयात् । अन्यस्मिन् मङ्गले ताश्च निधनं वाथ निर्द्धनमिति" । ताः विषनाडिकाः ।

अथ प्रसङ्गात् ग्रन्थान्तरोक्तास्तिथिवारविषनाडिकाः प्रोच्यन्तेऽस्माभिः दैवज्ञम० । "तिथी१५षु ५नागाऽ८द्रि७गिरी७षु५ वारिधि४र्गजा८ऽद्रि७दिक्१०पावक३ विश्व१३ वासवाः१४ । मुनीभ७,८संख्याप्रथमा तिथेः क्रमात्परं विष स्यात् घटिकाचतुष्टयम् । नखा२०द्वयं२द्वादश१२दिक्१० च शैला७बाणाश्च ५तत्त्वानि २५यथाक्रमेण । सूर्य्यादिवारेषु परं चतस्रोनाड्योविषं स्यात् खलु वर्जनीयम्" । ज्योतिःसागरे । "विवाहव्रतचूडासु गृहारम्भप्रवेशयोः । यात्रादिशुभकार्य्येषु विघ्नदा विषनाड़िकेति" । अस्य परिहारमाह दैवज्ञम० गुरुः "चन्द्रोविषघटीदोषं हन्ति केन्द्रत्रिकोणगः । लग्नं विना शुभैर्दृष्टः केन्द्रे वा लग्नपस्तथेति" फलप्रदीपे "विषनाड्युत्थितं दोषं हन्ति सौम्यर्क्षगः शशी । मित्रदृष्टोऽथ वा स्वीयवर्गस्थो लग्नपो भवेत्" पी०धा० । अथ मुहूर्त्तेशाः । "गिरिशभुजगमित्राः पित्र्यवस्वम्बुविश्वेऽभिजिदथ च विधाताऽपीन्द्र इन्द्रानलौ च । निर्ऋतिरुदकनाथोऽप्यर्यमाऽथो भगः स्युः क्रमश इह मुहूर्त्ता वासरे बाणचन्द्राः" मु०चि० ।